

מסורת הש"ס עם הוספות

(א) עירובין ד. לקמן כב. [ומספחה עירובין פ"א].
(ב) אהלوت פרק י מ"א [ע"ש].
(ג) ע"ו דף לט.
(ד) עירובין כג. ז"ה.
(ה) לקמן כב. (ו) לעיל יז ע"א.

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר רב הונא וכו' אלא שמנה אמות מנומנמות: (ב) רש"י ד"ה מן הד. נ"ב ס"א ה"מ מן הצד הוא דאמרינן כשמייעטו לאויר הוי מיעוט דאויר הנשאר אמרינן ביה לבוד מן הצד אבל אם יש אויר ג' באמצע ומיעטו עד פחות פליגי ביה אי הוי מיעוט:

ליקוטי רש"י

ומודה ר' מאיר. צין שיש צהן ארבעה צין שאין צהן ארבעה. **שאם** יש בין נסר לנסר בו. ולקמן (דף יח.) מוקין לה נסוכה צת שמונה אמות מנומנמות דכי יהיב נסר ופסל עד אמצעה מהאי גיסא וחוזר ומתחיל מלדה השני ונותן נסר תחלה ואח"כ פסל כמו כן עד אמצעה הוו להו שני פסלים צלמנע והן של שמונה טפחים ואיכא הכשר סוכה ונסרים שזה לא פסלי לה דלמרינן דופן עקומה עד הפסלים האלמנטיים. **פסל**. פסולת גורן ויקב דהוא סכך כשר, וכן נמי מני למיתני ומודה רבי יהודה דנהיך דלית צהו ארבעה דפוסלין שאם יש צין נסר לנסר בו והאי דנקט רבי מאיר רבנא היא דאפילו רבי מאיר דמתמר מודה צהא [ועיל ד:]. **צחנתא**. חילק. **דבב נהרא**. דבב סהה. **דרדיפי**. נכח מקלחין דנדב"ש נלע"ז [וע"ו לט.]. **סיבך עץ גבי אכסדרה** שיש עץ פצימינ. שמי דפנות שיש לה כהלכתה לאורכה ועשויה כמצי ודופן שלשית ורביעית קצועין עמודים לקרני הוויות ויש להם טפח [עירובין צג.]. עמודין קצועין צמחלותיה פחות מנ' [ושם צה.]. כשיירה. דתנן (סוכה ו.) שמים כהלכתן ושלשית אפילו טפח [ושם צג.].

הגהות וצייונים

[א] ובע"ז הגירסא נהר גוזא (מלא הרוצים):
[ב] צ"ל **לפסול** וכ"ה בדפו"ד:
[ג] בב"י שהרי:
[ד] צ"ל **ארבעה**:
[ה] צ"ל **לארבעה**:
[ו] צ"ל ששיעורה וכ"ה בדפו"ד:
[ז] צריך להוסיף אמרינן לבוד (בארות המים):
[ח] צ"ל **ומשריץ** (דבש תמר):

לעזי רש"י

קלויישטור"א. פירוש חזר המוקפת אכסדרה.

חשק שלמה על ר"ח

(א) אולי צ"ל נמלאו שני פסלין שכן קיים דלמחנן (לקמן י"ט) מאי פסל היוא' מן הסוכה קיים היצאנן מן הסוכה סכך כשר כו'.

סוכה

צהן ואִשִּׁישׁ צהן ד' נמי קאי: **אמאי** בשרדה. צכל אחת מהנסרים שיש שיעור לפסל^[א] היכא דליכא למישרייה דופן עקומה וזו כולה מצולצלת צהן ואם גדולה היא אוחס שמוך לארבע אמות פוסלות **צה**: **שאין** בה אלא שמונה אמות מצומצמות. לא פחות ולא יותר שהן ארבעים ושמונה טפחים וכגון שהתחיל צה מצ' כלדיה דיהב נסר צרישא והדר פסל ונסר ופסל ונסר ופסל מהאי גיסא הרי כ"ד טפחים הרי סיכוך עד אמצעה וחוזר ומתחיל מלדה השני ועושה כמו כן והוו להו שני פסלים צלמנע דאיכא הכשר סוכה והרי^[א] ח' טפחים הן הלכך כשרה על ידי אותן שני פסלים ותחת הנסרים לא יישן והסוכה אינה נפסלת צהן דלמרי' דופן עקומה עד הפסלים האלמנעים דהא פחות מארבע אמות הוא. וא"ת צנסרים ופסלים הפחותים ===מד' לא מתכשרא צשנים האלמנעים דוימנין דליכא הכשר סוכה ולרצי מאיר דלמר אף צשאין צהן ארבע^[א]

אין מסככין צהן היכי מתכשר צשיש צין נסר לנסר כמלא נסר היאה כולה כשרה ואף תחת הנסרים דהא ליכא ד' צמקוס אחד והיכא פסלי ר' מאיר היכא דאיכא תרתי צהדדי דקסצר שני נסרים מנטרפים לארבע^[א]: הוי **מיעוט**. וכשרה דלאו שיעור אויר יש ולא שיעור סכך פסול יש: **בסוכה קצינה**. שיעור^[א] מנומנס: **בקנים** הוי **מיעוט**. דלמרינן לצוד ואין כאן **אויר**: **בשפורין** לא הוי **מיעוט**. ואף על גב דלא מזה ולא מזה יש שיעור לפסול מיהו כיון דאיכא ג' טפחים **צהדדי** דנפקי מהכשר סוכה חשיצי צאפי נפשייהו ולא מנטרפין צהדה לאשלומה לשיעורא ולימיה לשיעורא **דסוכה**: **והני מי"א**. דלויר פחות מג'^[א] **לצוד** ואינו פוסל כסוכה: (ב) מן הצד. דלמרינן הרי הוא כלצוד מן הדופן: **באמצע**. אויר צפחות מג' שלא צסמוך לדופן: קורה היוצאה. להתיר המצי ונמונה על רוחצ פתח המצי מכותל לכותל וזו אינה מגעת לשני הכתלים: **וכן ב' קורות בו'**. ועל כרחק צלמנע אויר פחות מג' שלא צסמוך לדופן: **שאני** קודה. דכל איסור טלטול מצי והלכות עירוצ דרצנן הוא דמדלורייתא לא צעי מיקון הלכך הקילו צה הכי דהם אסרו והם המירו אצל סוכה דלורייתא אי לא קים לן לצוד צלמנע הלכה למשה מסיני לא מניין לאכשורה: **ארובה**. צגג היא: **כנגד ארובה** טהור. כלים שמתמיה טהורים שאינו אהל המת אלמא אין לצוד צלמנע למהוי כוליה כסתום:

מיימנין לה כולה וזהו ראש הפרק ארוצה צצחק הבי גמירי לאו. מסיני דאין לצוד צלמנע ומהלכה לא גמרינן מידי אחריתי אלף ההוא דלחממר ציה: **רבי פריש**. את דצריך: **אברומא**. מין דגים קטנים ואין שרצין ניכרין צהן: **ש"ל מקום פלזוני אסורים**. ששרצין גדילין צאותו נהר ומרוצ קוטנס אין יכול להפרישם שאין ניכרים: **ש"ל מקום פלזוני מותרת**. שאין אותו נהר מגדל שרצים כדמפרש: **צחנתא**. מין דגים קטנים: **דבב נהרא**. הנהר צצ שמו: **רדיפי מיא**. קלות וממהרות לרוץ: **חוט השדרה**. נותן כח צאדם וצהמה ודגים להיות שדרתו עומדת צצריאות: והא קחוינן דקאי. צצמה נהרות הרדופין צצמימין: **קילפי**. קשקשים: **דלא מירבי** מינייהו דג טמא. אין טיט של אותו נהר מגדיל ומשקק^[א] שקצים ורמשים: **והאידנא בו'**. שהוסצו לחוכן עכשיו והם מגדלין שקצים ומסן יורדין לאותו נהר: **סיבך עץ** גבי אכסדרה שיש עץ פצימינ. כגון חזר המוקפת אכסדרה כדפרישי צמחיתין וסיבך צאזירה של חזר וסמך הסכך על שפת קירוי של אכסדרה ואין מחילות פנימיות מועילות לסוכה דיס צחקרת האכסדרה יותר מארבע אמות אצל לצד הסוכה יש לאכסדרה פלימין עמודין כמין חלונות וציניהם פחות פחות משלשה כשרה דלמרינן צהו לצוד:

פרק ראשון

סוכה

אין לבוד באמצע. היינו למעלה דדפנות מכשירין לעיל (דף ו.) קנה קנה פחות מג' ומקורת מצי פריך שפיר דהיינו נמי למעלה ופריך צין למאן דלמר פ"ק דעירובין (דף יב:) קורה משום היכרא צין למאן דלמר משום מחילה וא"ת אם אין לצוד צלמנע א"כ כלתה מרובה מתמתה^(א) תיפסל עד

שמהא מכוסה יפה ומועצה כמין צית שלא יהא צה נקצ לאו פרכא היא דהכא מיירי כשהאויר מהלך על פני כולה והסכך נחלק לשנים והא דאין סכך פסול פוסל צפחות מארבעה^(א) ואע"ג דאין לצוד צלמנע לא דמי לאויר דהא מה נפשך יתר משלשה הרי יאל מתורת לצוד ואפילו הכי אינו פוסל לפי שאינו חסוצ להיות חוצץ ומפסק צינמים:

אין בארובה פותח טפח טומאה בבית כנגד ארובה טהור

טומאה כנגד ארובה כל הבית בולץ טהור. צסיפא גרסינן כי רישא וצצצים אחרים יש ציניהם חילוק צמסכת אהלوت פרק י' והכא לא מיייתי לה כולה שדרך הגמרא לקצר משניות של סדר טהרות:

סיבך עץ גבי אכסדרה שיש עץ פצימינ. צצמננתו פירש צקונטרס (לעיל דף יו.) חזר המוקפת אכסדרה חזר זו מוקפת צמים ופחותים לה סציצ משלש רוחות ולפני רוחות והאכסדרה פחותה היא ואין לה דופן לצד החזר וזה סיבך על גצי איירה של חזר ואין דופן לסוכה זו אלא מחילות הצמים המפסיקות צין הצמים לאכסדרה ונמלא תקרת האכסדרה מפסקת סציצ צין סכך לדפנות ואם יש צרוחצ האכסדרה ד' אמות פסולה פחות מד' אמות כשרה דלמרינן דופן עקומה דוגמא לדצר קלויישטור"א של האלומות שיש לה אויר שיש צה עשצים והיקף האכסדרה סציצ לה וכשיש צחקרת האכסדרה ארבע אמות ויש לצד הסוכה פלימין לאכסדרה עמודים כמין חלונות וציניהן פחות משלשה כשרה דלמרינן צה לצוד וכשאין צה פלימין פליגי דלציז אמר כשרה דלמרינן פי תקרה יורד וסותם דהוא עוצין של נסרים שצחקרה עוצי ראשיהם הכלה לצד הסוכה יורד וסותם מכל צד ורצא אמר פסולה לא אמרינן פי תקרה יורד וסותם כדמפרש טעמא לקמן כך פירש צקונטרס והא דלינטריך ליה לאשמועינן שיש לה פלימין דכשרה על ידי לצוד משום דלאחך לישנא קפסיל רצא וקסצר דלא אמרינן הכא לצוד לפי שהפלימין לחלל האכסדרה נעשה ולא לאויר החילון ולמאי

גמרא להתם אסירא ‏^א**אתמר** דסיבך על גבי אכסדרה שיש לה פצימין כשרה שאין לה פצימין אב"י אמר כשרה ורבא אמר ה"פסולה אב"י אמר כשרה אמרינן

מיימנין לה כולה וזהו ראש הפרק ארוצה צצחק הבי גמירי לאו. מסיני דאין לצוד צלמנע ומהלכה לא גמרינן מידי אחריתי אלף ההוא דלחממר ציה: **רבי פריש**. את דצריך: **אברומא**. מין דגים קטנים ואין שרצין ניכרין צהן: **ש"ל מקום פלזוני אסורים**. ששרצין גדילין צאותו נהר ומרוצ קוטנס אין יכול להפרישם שאין ניכרים: **ש"ל מקום פלזוני מותרת**. שאין אותו נהר מגדל שרצים כדמפרש: **צחנתא**. מין דגים קטנים: **דבב נהרא**. הנהר צצ שמו: **רדיפי מיא**. קלות וממהרות לרוץ: **חוט השדרה**. נותן כח צאדם וצהמה ודגים להיות שדרתו עומדת צצריאות: והא קחוינן דקאי. צצמה נהרות הרדופין צצמימין: **קילפי**. קשקשים: **דלא מירבי** מינייהו דג טמא. אין טיט של אותו נהר מגדיל ומשקק^[א] שקצים ורמשים: **והאידנא בו'**. שהוסצו לחוכן עכשיו והם מגדלין שקצים ומסן יורדין לאותו נהר: **סיבך עץ** גבי אכסדרה שיש עץ פצימינ. כגון חזר המוקפת אכסדרה כדפרישי צמחיתין וסיבך צאזירה של חזר וסמך הסכך על שפת קירוי של אכסדרה ואין מחילות פנימיות מועילות לסוכה דיס צחקרת האכסדרה יותר מארבע אמות אצל לצד הסוכה יש לאכסדרה פלימין עמודין כמין חלונות וציניהם פחות פחות משלשה כשרה דלמרינן צהו לצוד:

אמרינן

עין משפט ונר מצוה

ק"ב א מ"י פ"ה מהלכות סוכה הלכה כ טו"ז"ע א"ח סימן תלצ סעיף ב: ק"ד ב מ"י פ"ז מהל' שבת הלכה כד טו"ש"ע א"ח סימן עסג סעיף כא:

ק"ב ג מ"י פט"ו מהל' טומאת מת הלכה א סמג עשין רלא:

ק"ב ד ה מ"י פ"ד מהלכות סוכה הל' ח ט סמג עשין מג טו"ש"ע א"ח סימן תל סעיף ח:

רבינו חננאל

שמניה פסל ביניהן וכשרה ומודה רבי יהודה שאם נתן עליה נסר שרחב ד' טפחים כשרה נואין ישנים תחתיו]. **בשלמא** לרב דאמר לעולם בדי אמות משום הכי כשרה אלא לשמואל דאמר באמצע בארבעה טפחים פסולה קשיא. ומשני רב הונא בריה דרב יהושע אליבא דשמואל הכא בהא מתני' בסוכה שאין בה אלא ח' אמות על ח' אמות מצומצמות שהן מ"ח טפחים היא וכגון דמוסך בה נסר ופסל ונסר ופסל [ונסר ופסל] מהאי גיסא ונסר ופסל ונסר ופסל [ונסר ופסל] מהאי גיסא דהוו להו ב' פסלין באמצע שיעור ב' פסלין ח' טפחים וכל פסל הוא סכך כשר והנסר הוא סכך פסול נמצאו א' שני שהן קנים כראמון מאי פסל קנים היוצאים מן הסוכה הוא פסל היוצא מן הסוכה נידון כסוכה סכך כשר באמצע ח' טפחים שהן אמה ושליש וששלש אמות [ושליש] מזה הצד שיעור שלשה נסרים וב' פסלין וכן מן הצד האחר ותנן בית שנפחת וסיבך על גביו אם יש בין כותל לסוכך ד' אמות פסולה ש"מ ד' אמות פסולה הא פחות מד' כשרה וזהו אחר מן המחיצות והיא דופן עקומה דקיימא לן הל"מ אליבא דר"מ וכוין שהיא ג' אמות ושליש מהאי גיסא וג' אמות ושליש מהאי גיסא וסכך כשר באמצע ח' טפחים שהן שיעור סוכה רואין כאילו הן ב' פסלין (הן) שהן באמצע היא הסוכה ואלו הנסרים והפסלין מזה הצד ומזה הצד חשובין כדפנות ורעין אותן כאילו [הן] כדופן עקומה לפיכך היא הסוכה כשרה. ומצאנו אותה מפורש בירושלמי ר' לוי בש"ר חמא ב"ר חנינא דכתיב וסכות על הארזן את הכפורה מיכן שהרופן קרוי סכך ומיכן שעושין דפנות בדבר שמקבל טומאה כגון הפירות שהיא דופן ואפילו דופן מקצתו עומד ומקצתו עקום נקרא דופן וראיה לזה הפירוכת וכשר הוא. ומפני מה אמרו ח' אמות מצומצמות כדי שיבאו פסלין באמצע שאם יוסיף יפסד החשבון ואם יהיה הסכך ד' אמות פסול. וקיימא לן כשמואל בהא דהא סוגיא דשמעתא כוותיה וכן המקרה סוכתו בשפורין או בארוכות המטה כענין הזה (בהא) מוקמי להו בדופן עקומה כבית שנפחת וכחצר המקפת אכסדרה כן סוכה

רמי כדכור דמי כדתנן הרחיק את הסיכוך ג' טפחים מן הרפנות פסולה הא פחות אמרינן כלכור רמי וכשרה. **אויר פחות מג'**. באמצע. פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר יש לבוד באמצע גמר לה מקורה דתניא קורה היוצאה מן הכותל זה ואין נוגעת בכותל זה ואין יוצאה מכותל זה ואין נוגעות זו אצל זו אם יש ביניהן פחות מג' טפחים אין צריך להביא קורה אחרת עליהם לסתום הפתוח שביניהן והחולק דחתה שאני קורה דמדרבנן היא אבל סוכה שהיא מן התורה לא אמרינן בה לבוד באמצע דתנן ארובה בתוך טומאה בבית נגד ארובה טהור טומאה כנגד כו' ואם אמרינן לבוד באמצע למה הבית טהור הלא מאהיל על הטומאה אלא ש"מ אין דין לבוד באמצע ודחי שאני הלכות טומאה דהכי גמירי. אתמר

עין משפט

נר מצוה

קיו א מיי פייז מהלי שנת הלכה לה סמג עשין א טוש"ע א"ח סי' שסא סעיף ז בהגה"ה:

יח:

סוכה

ולמאי דפי' צקונטרס ללאזיי פי תקרה יורד וסותם מכל זד קשה דהא לזתר הכי מסיק דכי אפחית דופן אלמנעית ונשתייר צסוכה שתי דפנות זו כנגד זו כמין מצוי מפולש דצהא מודי אזיי דלא אמרינן פי תקרה יורד וסותם כ"ש כאן דאין לה דפנות כלל ומיהו צקונטרס חילק משום דהתם מיירי צחצר צלא אכסדרה דפירש לדיך דלמרת פי תקרת אכסדרה יורד וסותם תימא נמי צסוכה העשויה צחצר מצוככת צנקרים עצים שאין רחצים ד' ונפחת דופן האלמנעי ושנים מכאן ומכאן קיימין מכשרת לה נמי על ידי פי תקרה שלה ותימא צה פי תקרת נסרים יורד וסותם אמר ליה צההיא מודינא לך כיון דאזיר פתוח לנגדה דמיא למצוי מפולש ועשוי לקפנדריא ולצקעת רצים משמע מתוך פירושו שרואה לפסול יותר לפי שאזיר החצר מקיף סביב לסכך מהיכא דתקרת האכסדרה מקפת לו משום דהאי דמי טפי למצוי מפולש מהאי וסצרה משונה היא לפיכך נרא' כי (א) מעיקרא פליגי צסיכך על אכסדרה שאין לה פצימין ציש לה שתי דפנות כהלכתן כמין גאס מזרח ודרום או מזרח וצפון דאזרחא דמלתא למיעצד לניעות קצת ואע"ג דאין כאן שליטת כלל שרי אזיי על ידי פי תקרה ורצא מקשה לאזיי דאילו היו שמים זו כנגד זו וליתא לאלמנעית אי הוה שרי לה על ידי פי תקרה והאי דנקט הפחית לאו דוקא דהוא הדין אס נעשית כך מתחלה ושמא כשנעשית כך מתחלה שייך ציה נמי לשון פחיתה ואמר ליה אזיי צהא מודינא לך דלא אמרינן פי תקרה משום דהוה כמצוי מפולש דלית להו לרצנן פי תקרה דמתנן צסוף כל גגות (עירובין דף צה.) דפליגי צצונה עלייה על גבי שני צמים ואפילו רצי יהודה דשרי התם הני מילי גבי צצת דאית ליה שתי מחיצות דאורייתא אצל גבי סוכה דשלש מחיצות דאורייתא מודה דמפולשות לא אמרינן צה פי תקרה יורד וסותם ורצא דהוה מקשה סלקא דעמיה דאפילו לרצנן דלית להו פי תקרה התם אמר אזיי כאן פי תקרה יורד וסותם מיגו דשייך לגבי אכסדרה שאינה מפולשת דהוה אמרינן פי תקרה אס היתה צריכה מהני נמי לגבי סוכה המפולשת ומיהו לפי מה שפירשתי קשיא דמשמע פרק כל גגות (סע דף גא.) דמפולשת מכשר נמי אזיי דלומר ליה רצא לאזיי ולא מצינן מחיצה לאיסור והא סיכך ע"ג אכסדרה שיש לה פצימין כשרה ואלו השוה את פצימיה פסולה אמר ליה לדידי כשרה לדיך סילוק מחיצות היא והשתא יש לה פצימין דהתם לא הוי כיש לה פצימין דהכא דעל כרחק צההיא^[?] דהתם פליגי וזהו פי' דשמעתין דהתם לפי מה שפירש צקונטרס שס דסיכך על גבי אכסדרה שיש לה פצימין יש לה שתי דפנות כהלכתן לארכה ועשויה כמצוי וצדופן שליטת קצועים עמודים צויות ויש להן טפח כשרה דתנ'^[?] שמים כהלכתן ושליטת אפילו טפח ואפילו^[?] השוה את הפצימין שצנה שתי מחיצות צמוכה אלל מחיצות הראשונות ונמצאו פצימין עומדין צין צ' המחיצות מכאן וצין צ' המחיצות מכאן וצתוך האכסדרה אין נראין פסולה דאין לה אלא שתי מחיצות לדידי כשרה (צ) דפליגא עלך צהא מילתא דאפילו אין לה שום מחיצה דאית לי פי תקרה יורד וסותם דסתם אכסדרה תחוצין לו קורות מלמעלה מעמוד שעליהן נותנין את התקרה והנך קורות יש להן פה דהיינו תקרה^[?] שאינה עגולה אלא מרובעת ולדיך נמי דלמרת פסולה אין כאן מחיצה לאיסור דהכא היינו טעמא שסילק מכאן את הפצימין ואת המחיצות הראשונות על ידי מחיצות הללו ומעמידה על אלו לצדן והשתא לפי מה שחילק צקונטרס צין מפולשת לאזיר החצר למפולשת לאכסדרה ניחא אצל לפי מה שפירשתי קשיא ונריך לומר דשתי דפנות דהתם לאו צמפולשות זו כנגד זו אלא כמין גאס כדפרישי' והפצימין צמקום שליטת של טפח וארצע פצימין לארצע צויות של אכסדרה שכן דרך להושיצ קורות מעמוד לעמוד לצנות עליהם תקרת האכסדרה ואותן העמודים צולטין צראשי הדפנות צמקום טפח וכשהשוה פצימה שעשה מחיצות אחרות כנגד אותן שמים כמין גאס מצפים לפצימין ואינן נראין צתוך הסוכה ומ"מ לאזיי כשרה מכח פי התקרה אפילו ליכא מחיצות כלל ומיהו פצימין דשמעתין דפליגי צהו צאיך לישנא מכח לצוד נריך לאזקומי צמוקפת פצימין הרצה ואין שס מחיצות כלל אלא הנך פצימין נעשין מחיצות לסוכה מכח לצוד ואס צאנו להשוותה לההיא דעירובין וציש לה שתי מחיצות והפצימין לצויות נריכין אנו לומר שיש לכל צוית שני פצימין סמוכין זה לזה צתוך שלש ואין צעוציין טפח אלא מכח לצוד וכ"ש דניחא ליה^[?] טפי טעמא דרצא דמצינן למימר דקסצר דגמיירי טפח צלא לצוד דלא אמרינן לצוד אלא למחיצות שלימות ולא למחיצה של טפח:

אכסדרה בבקעה.

צפרק כל גגות (עירובין דף ד' צ:) פירש צקונטרס דנקט צצקעה משום דצצקעה הויא אכסדרה פרוצה מארצע רוחותיה ועומדת קירויה על ד' יתדות אצל צעיר סתם אכסדראות סמוכות לצית או לחצר ודופן הצית סותמה מאחריה ומודה שמואל התם דיורד וסותם וזהו כפי גרסמו דגריס צשילהי כל גגות (סע דף ד' צ:) ומי אית ליה לשמואל פי תקרה יורד וסותם ומשני כי לית ליה צד' אצל צג' אית ליה ופירש שס צקונטרס כי לית ליה צד' צמקום שצריך לעשות ארצע מחיצות צסחימת פי תקרה כגון אכסדרה אצל צג' אס היתה צה מחיצה אחת כהלכתה ופי תקרה לשלש מחיצות מכשר וקשיא דהא מוקמינן הכא אזיי כרצ ולעיל קאמר אזיי צההיא מודינא לך משום דהוה כמצוי מפולש אלמא דאפילו צשתי מחיצות לית ליה פי תקרה כ"ש היכא דליכא כלל ואס צאנו לחלק משום דאיסור צקעה דהתם כרמלית דרצנן אס כן לרצא נמי נימא הכי ועוד פליגי ר' יהודה ורצנן צסוף כל גגות (סע דף צה.) גבי שתי מחיצות צרה"ר אי אמרינן פי תקרה או לא וגבי צקעה אמר רצ פי תקרה אפילו צלא מחיצות אס לא משום דזה מדאורייתא וזה מדרצנן ור"ת גריס איפכא וכן ר"ת כי לית ליה צשלש כלומר כשאין צו כי אס שלש מחיצות והרצעיית פרוצה צמלואה דסתם אכסדרה כך היא כדלמרינן צשלהי לא יחפור (צ"צ דף כה:) עולם לאכסדרה הוא דומה ורוח נפוינת אינה מסובצת ואמר צהקומץ רצה (מנחות דף כט:.) מפני מה נצרא העולם צה"א מפני שדומה לאכסדרה שכל הרווה לצאת יא אצל צארצע כשיש שס ארצע מחיצות כגון שיש צרציעית שני לחיים ומשהו דאיכא שס מחיצה אע"פ שפרוזה ציתר מעשר אית ליה פי תקרה ורצ אפילו פרוצה צמלואה ואפי' צשתי מחיצות אית ליה פי תקרה וצלצד שלא יהא מפולש מדקפריך צשלהי כל גגות (עירובין דף ד' צ:) גבי וכן צית שנפרך משתי רוחות מאי שנא מרוח אחת דלמרינן פי תקרה יורד וסותם משתי רוחות נמי אמרינן פי תקרה יורד וסותם ומשני רצ כגון שנפרך צקן צוית (א) דקירוי צאלכסון והדתינא התם לעיל צההוא פירקא (דף גא.) צית שחציו מקורה וחציו אינו מקורה גפנים כאן מותר לזרוע כאן דלמרי' פי תקרה יורד וסותם אע"ג דליכא התם שס ד' מחיצות אין לדמות כלאים לצצת דאפילו פאות מותר לכלאים כדלמרינן פ"ק דעירובין (דף יא.) והאי דנקט הכא צצקעה לפי' ר"ת יש לפרש דנקט צקעה שהוא מקום איסור טלטול דצקעה שהיא^[?] כרמלית א"נ משום דאיירי נמי צאכסדרה שיש לה שתי מחיצות דהתם נמי אית ליה לרצ פי תקרה וצלצד שלא תהא מפולשת כדפרישית ואי הוה נקיט אכסדרה שצחצר הוה משמע דווקא כשיש לה שלש מחיצות דסתם אכסדרה שצחצר מושכת צכל אורך שצחצר או צרוצא אלא שהיא עד אלמנע חחצר ופרוזה צמלואה לפנים:

אחו

פרק ראשון

סוכה

אמרינן פי תקרה יורד ופותם. מכל זד: רבא אמר פסולא לא אמרינן פי תקרה יורד ופותם. כדמפרש טעמא לקמן. פי תקרה עוצין של נסרים צחודן וכן^[?] עוצי ראשיהן הכלה לצד סוכה: ד"ידך דאמרת פי תקרת אכסדרה יורד ופותם. תימא הכי נמי צסוכה העשויה צאלמנע חצר ומסוכך צנקרים עצים שאין רחצים ד' ונפחת דופן האלמנעי ושנים מכאן ומכאן קיימין מכשרת לה נמי על ידי פי תקרה שלה ותימא צה פי תקרה יורד וסותם: מודינא א"ך בההיא. דכיון דאזיר פתוח לנגדו דומיא דמצוי מפולש ועשוי לקפנדריא לצקיעת רצים: צימא אביי ורבא. קא סלקא דעמיה טעמא דרצא משום דקסצר צחד דופן או צשנים אמרינן יורד וסותם אצל צכל זד לא אמרינן: בבקעה. להכי נקט צצקעה דמתוך שאינה סמוכה לצית אין לה דפנות שאין עושין דפנות לשם אכסדרה אצל פעמים שעושין אותה לפני הצית ודופן הצית סותמה מאחריה: לא אמרינן פי תקרה יורד ופותם. וטעמא מפרש צעירובין (דף ד' צ:) צארצע דפנות לית ליה אצל אס היתה שס דופן שלימה אית ליה יורד וסותם צאחרייתא לימא כו' אזיי כרצ ורצא כשמואל: אציבא דשמואל^[?] בוצי עצמא לא פליגי. כך פירוש סוגיא זו צכל מקום שיכול להעמיד דצרי אחד מהן שלא צמחלוקתן של אחרים ודצרי השני אינו יכול להעמיד אלא צמחלוקת אומר כן^[?] אליצא דשמואל ודאי כדקאמרת הוא דרצא לחודיה הוא דלומר כשמואל ואזיי אינו יכול להעמיד דצריו כשמואל ואליצא דשמואל לא פליג אזיי למימר כשרה דמה לענין צצת דמחיצות פי תקרה לחלל אכסדרה עצדי שהתקרה לצורך אכסדרה נעשית לא שרי להו שמואל צסחימת פי תקרה כל שכן לענין סוכה שלא^[?] לשם סוכה נעשה שהרי חוץ לחללה של אכסדרה היא נעשית ומחיצות לצורך מוכן עשויות ולא לצורך חוזה להן: כי

אותה לפני הצית ודופן הצית סותמה מאחריה: לא אמרינן פי תקרה יורד ופותם. וטעמא מפרש צעירובין (דף ד' צ:) צארצע דפנות לית ליה אצל אס היתה שס דופן שלימה אית ליה יורד וסותם צאחרייתא לימא כו' אזיי כרצ ורצא כשמואל: אציבא דשמואל^[?] בוצי עצמא לא פליגי. כך פירוש סוגיא זו צכל מקום שיכול להעמיד דצרי אחד מהן שלא צמחלוקתן של אחרים ודצרי השני אינו יכול להעמיד אלא צמחלוקת אומר כן^[?] אליצא דשמואל ודאי כדקאמרת הוא דרצא לחודיה הוא דלומר כשמואל ואזיי אינו יכול להעמיד דצריו כשמואל ואליצא דשמואל לא פליג אזיי למימר כשרה דמה לענין צצת דמחיצות פי תקרה לחלל אכסדרה עצדי שהתקרה לצורך אכסדרה נעשית לא שרי להו שמואל צסחימת פי תקרה כל שכן לענין סוכה שלא^[?] לשם סוכה נעשה שהרי חוץ לחללה של אכסדרה היא נעשית ומחיצות לצורך מוכן עשויות ולא לצורך חוזה להן: כי

נמי לגבי סוכה המפולשת ומיהו לפי מה שפירשתי קשיא דמשמע פרק כל גגות (סע דף גא.) דמפולשת מכשר נמי אזיי דלומר ליה רצא לאזיי ולא מצינן מחיצה לאיסור והא סיכך ע"ג אכסדרה שיש לה פצימין כשרה ואלו השוה את פצימיה פסולה אמר ליה לדידי כשרה לדיך סילוק מחיצות היא והשתא יש לה פצימין דהתם לא הוי כיש לה פצימין דהכא דעל כרחק צההיא^[?] דהתם פליגי וזהו פי' דשמעתין דהתם לפי מה שפירש צקונטרס שס דסיכך על גבי אכסדרה שיש לה פצימין יש לה שתי דפנות כהלכתן לארכה ועשויה כמצוי וצדופן שליטת קצועים עמודים צויות ויש להן טפח כשרה דתנ'^[?] שמים כהלכתן ושליטת אפילו טפח ואפילו^[?] השוה את הפצימין שצנה שתי מחיצות צמוכה אלל מחיצות הראשונות ונמצאו פצימין עומדין צין צ' המחיצות מכאן וצין צ' המחיצות מכאן וצתוך האכסדרה אין נראין פסולה דאין לה אלא שתי מחיצות לדידי כשרה (צ) דפליגא עלך צהא מילתא דאפילו אין לה שום מחיצה דאית לי פי תקרה יורד וסותם דסתם אכסדרה תחוצין לו קורות מלמעלה מעמוד שעליהן נותנין את התקרה והנך קורות יש להן פה דהיינו תקרה^[?] שאינה עגולה אלא מרובעת ולדיך נמי דלמרת פסולה אין כאן מחיצה לאיסור דהכא היינו טעמא שסילק מכאן את הפצימין ואת המחיצות הראשונות על ידי מחיצות הללו ומעמידה על אלו לצדן והשתא לפי מה שחילק צקונטרס צין מפולשת לאזיר החצר למפולשת לאכסדרה ניחא אצל לפי מה שפירשתי קשיא ונריך לומר דשתי דפנות דהתם לאו צמפולשות זו כנגד זו אלא כמין גאס כדפרישי' והפצימין צמקום שליטת של טפח וארצע פצימין לארצע צויות של אכסדרה שכן דרך להושיצ קורות מעמוד לעמוד לצנות עליהם תקרת האכסדרה ואותן העמודים צולטין צראשי הדפנות צמקום טפח וכשהשוה פצימה שעשה מחיצות אחרות כנגד אותן שמים כמין גאס מצפים לפצימין ואינן נראין צתוך הסוכה ומ"מ לאזיי כשרה מכח פי התקרה אפילו ליכא מחיצות כלל ומיהו פצימין דשמעתין דפליגי צהו צאיך לישנא מכח לצוד נריך לאזקומי צמוקפת פצימין הרצה ואין שס מחיצות כלל אלא הנך פצימין נעשין מחיצות לסוכה מכח לצוד ואס צאנו להשוותה לההיא דעירובין וציש לה שתי מחיצות והפצימין לצויות נריכין אנו לומר שיש לכל צוית שני פצימין סמוכין זה לזה צתוך שלש ואין צעוציין טפח אלא מכח לצוד וכ"ש דניחא ליה^[?] טפי טעמא דרצא דמצינן למימר דקסצר דגמיירי טפח צלא לצוד דלא אמרינן לצוד אלא למחיצות שלימות ולא למחיצה של טפח:

אכסדרה בבקעה. צפרק כל גגות (עירובין דף ד' צ:) פירש צקונטרס דנקט צצקעה משום דצצקעה הויא אכסדרה פרוצה מארצע רוחותיה ועומדת קירויה על ד' יתדות אצל צעיר סתם אכסדראות סמוכות לצית או לחצר ודופן הצית סותמה מאחריה ומודה שמואל התם דיורד וסותם וזהו כפי גרסמו דגריס צשילהי כל גגות (סע דף ד' צ:) ומי אית ליה לשמואל פי תקרה יורד וסותם ומשני כי לית ליה צד' אצל צג' אית ליה ופירש שס צקונטרס כי לית ליה צד' צמקום שצריך לעשות ארצע מחיצות צסחימת פי תקרה כגון אכסדרה אצל צג' אס היתה צה מחיצה אחת כהלכתה ופי תקרה לשלש מחיצות מכשר וקשיא דהא מוקמינן הכא אזיי כרצ ולעיל קאמר אזיי צההיא מודינא לך משום דהוה כמצוי מפולש אלמא דאפילו צשתי מחיצות לית ליה פי תקרה כ"ש היכא דליכא כלל ואס צאנו לחלק משום דאיסור צקעה דהתם כרמלית דרצנן אס כן לרצא נמי נימא הכי ועוד פליגי ר' יהודה ורצנן צסוף כל גגות (סע דף צה.) גבי שתי מחיצות צרה"ר אי אמרינן פי תקרה או לא וגבי צקעה אמר רצ פי תקרה אפילו צלא מחיצות אס לא משום דזה מדאורייתא וזה מדרצנן ור"ת גריס איפכא וכן ר"ת כי לית ליה צשלש כלומר כשאין צו כי אס שלש מחיצות והרצעיית פרוצה צמלואה דסתם אכסדרה כך היא כדלמרינן צשלהי לא יחפור (צ"צ דף כה:) עולם לאכסדרה הוא דומה ורוח נפוינת אינה מסובצת ואמר צהקומץ רצה (מנחות דף כט:.) מפני מה נצרא העולם צה"א מפני שדומה לאכסדרה שכל הרווה לצאת יא אצל צארצע כשיש שס ארצע מחיצות כגון שיש צרציעית שני לחיים ומשהו דאיכא שס מחיצה אע"פ שפרוזה ציתר מעשר אית ליה פי תקרה ורצ אפילו פרוצה צמלואה ואפי' צשתי מחיצות אית ליה פי תקרה וצלצד שלא יהא מפולש מדקפריך צשלהי כל גגות (עירובין דף ד' צ:) גבי וכן צית שנפרך משתי רוחות מאי שנא מרוח אחת דלמרינן פי תקרה יורד וסותם משתי רוחות נמי אמרינן פי תקרה יורד וסותם ומשני רצ כגון שנפרך צקן צוית (א) דקירוי צאלכסון והדתינא התם לעיל צההוא פירקא (דף גא.) צית שחציו מקורה וחציו אינו מקורה גפנים כאן מותר לזרוע כאן דלמרי' פי תקרה יורד וסותם אע"ג דליכא התם שס ד' מחיצות אין לדמות כלאים לצצת דאפילו פאות מותר לכלאים כדלמרינן פ"ק דעירובין (דף יא.) והאי דנקט הכא צצקעה לפי' ר"ת יש לפרש דנקט צקעה שהוא מקום איסור טלטול דצקעה שהיא^[?] כרמלית א"נ משום דאיירי נמי צאכסדרה שיש לה שתי מחיצות דהתם נמי אית ליה לרצ פי תקרה וצלצד שלא תהא מפולשת כדפרישית ואי הוה נקיט אכסדרה שצחצר הוה משמע דווקא כשיש לה שלש מחיצות דסתם אכסדרה שצחצר מושכת צכל אורך שצחצר או צרוצא אלא שהיא עד אלמנע החצר ופרוזה צמלואה לפנים:

אחו

מסורת הש"ס

עם הוספות

(א) עיין תוס' עירובין דף פו: סוד"ה גזוזטרא, (ב) עירובין [כה. י: ז] דל ע"ה.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה סיכך על גבי וכו' וסצרה משונה היא לפיכך נראה כי פליגי מעיקרא צסיכך על גבי אכסדרה: (ב) בא"ד לדידי כשרה דפליגנא עלך: (ג) ד"ה אכסדרה וכו' שנפרך צקן צוית וקירוי צאלכסון:

ליקוטי רש"י

אכסדרה. מקורה צגג חלק כעליות שלנו ואינו משופע והיא קרוי צצכל הש"ס [שם כה.]. אכסדרה בבקעה. הצקעה כרמלית כדלמרינן צניאות השצת (שצת ו:.) ולאכסדרה זו פרוצה מד' רומותיה ועומד קירויה על ד' יתדות ונותנין ד' קורות מיחד ליתד ועליהן מסדקין הנסרין ואותן הקורות קרי פי מקרה, והאי דנקט צקעה משום דצעיר סתם אכסדראות סמוכות להקיף צית או חצר ואיכא מחיצה אחת או שמים ומודה שמואל התם דמטלטלין כדלמרינן לקמן [שם צ:].

הגהות וצייונים

[א] צ"ל והן (רש"ש וכ"ה ברש"י שבריי"ח): [ב] צריך להכניס פה התיבות שהודפס בטעות בתחילת הדיבור וכך פי' סוגיא זו אליבא (בארות המים): [ג] צ"ל דש"לא (בית יצחק): [ד] עיין מהר"ם וערוך לנר: [ה] צ"ל דתניא והוא בתוספתא סוף פ"א והובא לעיל ו ע"ב: [ו] בדפו"ר ואי"ו: [ז] צ"ל חזרה (בארות המים): [ח] בדפו"ר ליתא תיבת ל"ה: [ט] צ"ל היא (דפו"ר בארות המים):